

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 14 oktober 2004*

I mål C-39/02

angående en begäran om förhandsavgörande med tillämpning av protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, som framställts av Højesteret (Danmark), genom beslut av den 8 februari 2002, som inkom till domstolen den 13 februari 2002, i målet mellan

Mærsk Olie & Gas A/S

och

Firma M. de Haan en W. de Boer,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av A. Rosas, tillförordnad ordförande på tredje avdelningen, samt domarna R. Schintgen (referent) och N. Colneric,

* Rättegångsspråk: danska.

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av det skriftliga förfarandet och efter att förhandling hållits den 1 april 2004,

med beaktande av de skriftliga yttranden som avgivits av:

- Mærsk Olie & Gas A/S, genom S. Johansen, advokat,
- Firma M. de Haan en W. de Boer, genom J.-E. Svensson, advokat,
- Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster och J. van Bakel, båda i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom P. Ormond, i egenskap av ombud, biträdd av A. Layton, barrister,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom N.B. Rasmussen och A.-M. Rouchaud, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 13 juli 2004 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Denna begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artiklarna 21, 25 och 27 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1 och — i dess ändrade lydelse — s. 77; svensk utgåva C 15, 1997, s. 14) (nedan kallad Brysselkonventionen).

- 2 Begäran har framställts inom ramen för en tvist mellan bolaget Mærsk Olie & Gas A/S (nedan kallat Mærsk) och handelsbolaget M. de Haan en W. de Boer (nedan kallat redarna) angående en talan om ersättning för skador som en trålare tillhörande redarna orsakat på undervattensledningar i Nordsjön.

Tillämpliga bestämmelser

1957 års internationella konvention angående begränsning av ansvarigheten för ägare av fartyg som används till fart i öppen sjö

- 3 Enligt artikel 1.1 i den internationella konventionen angående begränsning av ansvarigheten för ägare av fartyg som används till fart i öppen sjö, som ingicks den

10 oktober 1957 (International Transport Treaties, suppl. 1–10, januari 1986, s. 81) (nedan kallad 1957 års konvention), har en fartygsägare rätt att till ett visst belopp begränsa sitt ansvar för fordringar som uppkommer av någon av de orsaker som räknas upp däri. Begränsningen gäller dock inte när den händelse som fordran grundas på har uppkommit genom ägarens eget vållande. Bland de skador som räknas upp anges under b, materiella skador orsakade av handlingar, fel eller försummelser begångna av personer ombord på fartyget i samband med fartygets navigering.

4 Enligt artikel 3.1 i denna konvention bestäms beloppet för ansvarsbegränsningen i förhållande till hur hög fartygets dräktighet är och varierar beroende på skadans art. När den skadebringande händelsen enbart har gett upphov till materiella skador kan fartygets ägare begränsa sitt ansvar till 1 000 poincarefrancs per ton av fartygets dräktighet.

5 När summan av alla fordringar som på grund av en och samma skadebringande händelse har uppkommit överskrider den fastställda ansvarsgränsen, kan enligt artikel 2.2 och 2.3 i nämnda konvention en fond på ett belopp motsvarande denna gräns upprättas. Fonden kan endast användas för betalning av fordringar som omfattas av ansvarsbegränsningen. Fonden skall enligt artikel 3.2 fördelas "mellan fordringsägarna i proportion till storleken på deras erkända fordringar".

6 Artikel 1.7 i 1957 års konvention har följande lydelse: "Den omständigheten att ansvarsbegränsning åberopas innebär inte att ansvarighet medges."

7 I artikel 4 i denna konvention föreskrivs följande:

”Reglerna för den eventuella fondens upprättande och fördelning såväl som alla processregler bestäms enligt den nationella lagstiftningen i den stat där fonden upprättas.”

8 Det framgår av handlingarna i målet att Konungariket Nederländerna var bundet av 1957 års konvention när omständigheterna i målet vid den nationella domstolen ägde rum.

Brysselkonventionen

9 Det framgår av ingressen till Brysselkonventionen att konventionen syftar till att i enlighet med artikel 293 EG förenkla formaliteter för ömsesidigt erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden och att i gemenskapen stärka det rättsliga skyddet för personer som är etablerade där. Vidare anges att det för detta ändamål är nödvändigt att fastställa den internationella behörigheten för konventionsstaternas domstolar.

10 I den allmänna bestämmelsen i artikel 2 i Brysselkonventionen anges att domstolen i den stat i vilken svaranden har sitt hemvist är behörig. I artikel 5 i denna konvention föreskrivs emellertid att ”om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden” kan den väckas ”vid domstolen i den ort där skadan inträffade”.

- 11 I artikel 6a i Brysselkonventionen har följande tillagts:

”En domstol i den konventionsstat som med stöd av denna konvention är behörig att pröva mål om ansvar till följd av ett fartygs användning eller drift är, liksom annan domstol som enligt lagen i den staten är behörig i stället för denna, också behörig att pröva mål om begränsning av sådant ansvar.”

- 12 Brysselkonventionen syftar bland annat till att förhindra att oförenliga domar meddelas. I artikel 21, som rör litispendens, föreskrivs därför följande:

”Om talan väcks vid domstolar i olika konventionsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, skall varje domstol utom den vid vilken talan först väckts självmant avvisa talan till förmån för den domstolen.

Den domstol som skall avvisa talan får låta handläggningen av målet vila, om den andra domstolens behörighet bestrids.”

- 13 I artikel 22 i denna konvention föreskrivs dessutom följande:

”Om käromål som har samband med varandra är väckta vid domstolar i olika konventionsstater och målen prövas i första instans, får varje domstol utom den vid vilken talan först väckts låta handläggningen av målet vila.

Annan domstol än den vid vilken talan först väckts får också avvisa talan på begäran av en av parterna, om dess lag tillåter förening av mål som har samband med varandra och den domstol vid vilken talan först väckts är behörig att pröva båda käromålen.

Vid tillämpningen av denna artikel skall käromål anses ha samband med varandra om de är så förenade att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.”

14 I artikel 25 i Brysselkonventionen föreskrivs, beträffande erkännanden, följande:

”I denna konvention förstås med dom varje avgörande som har meddelats av domstol i en konventionsstat oavsett dess rubricering, såsom dom, beslut eller förordnande om verkställighet, liksom domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader.”

15 I artikel 26 första stycket i Brysselkonventionen föreskrivs följande:

”En dom som har meddelats i en konventionsstat skall erkännas i de andra konventionsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.”

16 I artikel 27 i konventionen föreskrivs emellertid följande:

”En dom skall inte erkännas

...

2. om det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte på rätt sätt har delgivits stämningansökan eller motsvarande handling i tillräcklig[t god] tid för att kunna förbereda sitt svaromål,

... ”

- 17 I artikel IV i protokollet till Brysselkonventionen föreskrivs följande:

”Domstolshandlingar och andra handlingar som ... skall delges någon i en annan konventionsstat skall översändas i enlighet med de konventioner och avtal som gäller mellan konventionsstaterna.

... ”

Twisten i målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 18 I maj år 1985 anlade Mærsk en olje- och gasledning i Nordsjön. Under juni månad år 1985 fiskade en trålare, som tillhörde redarna, i närheten av rörledningarna. Mærsk konstaterade att ledningarna hade skadats.

- 19 Genom skrivelse av den 3 juli 1985 informerade Mærsk redarna om att det ansåg att dessa var ansvariga för skadorna. Kostnaden för att reparera rörledningarna hade uppskattats till 1 700 019 USD och till 51 961,58 GPB.
- 20 Den 23 april 1987 lämnade redarna in en ansökan om ansvarsbegränsning till Arrondissementsrechtbank Groningen (Nederländerna), det vill säga domstolen på den ort där deras fartyg var registrerat. Den 27 maj 1987 meddelade domstolen ett beslut enligt vilket deras ansvarsgräns provisoriskt fastställdes till 52 417,40 NLG. Redarna anmodades att betala ovannämnda belopp och ett tillägg på 10 000 NLG för rättegångskostnaderna. I ett telexmeddelande av den 5 juni 1987 från redarnas advokater informerades Mærsk om detta beslut.
- 21 Den 20 juni 1987 väckte Mærsk skadeståndstalan mot redarna vid Vestre Landsret (Danmark).
- 22 Den 24 juni 1987 överklagade Mærsk beslutet från Arrondissementsrechtbank Groningen till Gerechtshof Leeuwarden (Nederländerna) och yrkade att Gerechtshof skulle fastställa att Arrondissementsrechtbank inte var behörig att pröva målet. Den 6 januari 1988 fastställde Gerechtshof Arrondissementsrechtbanks beslut. I beslutet hänvisades bland annat till artiklarna 2 och 6a i Brysselkonventionen. Mærsk överklagade inte detta beslut.
- 23 I ett rekommenderat brev av den 1 februari 1988 delgav förvaltaren Mærskts advokat det domstolsbeslut genom vilket en fond för ansvarsbegränsning hade upprättats. I en skrivelse av den 25 april samma år anmodade förvaltaren Mærsk att inkomma med sitt fordringsanspråk.

- 24 Mærsk avstod från att besvara förvaltarens anmodan och valde i stället att vidhålla sin talan vid den danska domstolen. Då inga fordringsanspråk inkom från skadelidande personer återbetalades det belopp som deponerats hos den nederländska domstolen till redarna i december 1988.
- 25 I beslut av den 27 april 1988 fastställde Vestre Landsret att de nederländska domstolsavgörandena av den 27 maj 1987 och den 6 januari 1988 skulle betraktas som domar i den mening som avses i artikel 25 i Brysselkonventionen, eftersom Mærsk getts möjlighet att försvara sig under förfarandet.
- 26 Vestre Landsret fastställde att de förfaranden som hade inletts i Nederländerna och Danmark rörde samma sak och samma parter och att det förhållandet att Mærsk hade avstått från att göra sina intressen gällande i förfarandet angående ansvarsbegränsningen inte påverkade den slutsatsen. Vestre Landsret fastställde därför att villkoren för litispensens i artikel 21 i Brysselkonventionen var uppfyllda.
- 27 Med hänsyn till att den nederländska talan hade väckts först (den 23 april 1987) och att Arrondissementsrechtbank Groningen hade fastställt att den var behörig att meddela sitt beslut — vilket bekräftades i nästa instans — avvisade Vestre Landsret talan till förmån för den nederländska domstolen enligt artikel 21 andra stycket i Brysselkonventionen.
- 28 Mærsk överklagade detta beslut till Højesteret.

- 29 Med hänsyn till att målet rör tolkningen av artiklarna 21, 25 och 27 i Brysselkonventionen, beslutade Højesteret att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1. Omfattas ett förfarande för upprättande av en fond för ansvarsbegränsning på ansökan av en redare [enligt 1957 års konvention] av artikel 21 i [Bryssel] konventionen ... när namnet på den som skulle kunna beröras härav i egenskap av potentiell skadelidande framgår av ansökan?

2. Utgör ett beslut om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning enligt de nederländska processregler som var i kraft år 1986 en dom i den mening som avses i artikel 25 i ovannämnda konvention?

3. Kan en fond för ansvarsbegränsning som upprättats den 27 maj 1987 av en nederländsk domstol enligt de nederländska processrättsliga bestämmelser som då var i kraft, utan föregående delgivning till en berörd fordringsägare, i dag nekas erkännande i en annan medlemsstat med stöd av artikel 27.2 i ovannämnda konvention?

4. För det fall fråga 3 besvaras jakande, skall den berörde fordringsägaren anses fråntagen sin rätt att stödja sig på artikel 27.2 på grund av att han senare, i den medlemsstat i vilken fonden för ansvarsbegränsning upprättades, ifrågasatt behörigheten i en högre instans utan att först ha gjort någon invändning om att delgivning inte skett?”

Den första frågan

- 30 Den nationella domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida en ansökan om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning som en fartygsägare inger till en domstol i en konventionsstat, i vilken en potentiell skadelidande person namnges, och en skadeståndstalan som en skadelidande väckt mot fartygsägaren vid en domstol i en annan konventionsstat utgör talan rörande samma sak^[*] och samma parter i den mening som avses i artikel 21 i Brysselkonventionen. [I överensstämmelse med den franska terminologin görs nedan ibland åtskillnad mellan begreppen föremål (*objet*) och grund (*cause*), som ingår i begreppet sak Övers. anm.]
- 31 Det skall inledningsvis erinras om att artikel 21 i Brysselkonventionen, tillsammans med artikel 22 däri, som rör mål som har samband med varandra, återfinns i avsnitt 8 under avdelning II i denna konvention. Detta avsnitt har till syfte — för att tillgodose intresset av god rättskipning i gemenskapen — att hindra att parallella förfaranden handläggs samtidigt vid olika konventionsstaters domstolar och eventuellt resulterar i oförenliga domar. Denna reglering syftar således till att redan från början så långt möjligt förhindra att det uppkommer sådana situationer som anges i artikel 27.3 i nämnda konvention, det vill säga att man vägrar erkänna ett avgörande eftersom det är oförenligt med ett avgörande som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den stat där avgörandet görs gällande (se dom av den 8 december 1987 i mål 144/86, Gubisch Maschinenfabrik, REG 1987, s. 4861, punkt 8, svensk specialutgåva, volym 9, s. 271, och av den 9 december 2003 i mål C-116/02, Gasser, REG 2003, s. I-14693, punkt 41).
- 32 För att dessa syften skall uppnås måste artikel 21 ges en vid tolkning så att den i princip omfattar samtliga litispensenssituationer vid domstolar i konventionsstaterna, oberoende av parternas hemvist (dom av den 27 juni 1991 i mål C-351/89, Overseas Union Insurance m.fl., REG 1991, s. I-3317, punkt 16, och domen i det ovannämnda målet Gasser, punkt 41).

- 33 Det är i förevarande mål ostridigt att ett förfarande, i likhet med det som inletts vid den nederländska domstolen, angående upprättande av en fond för ansvarsbegränsning, skall möjliggöra för fartygsägare som kan bli skadeståndsansvariga till följd av någon av de orsaker som räknas upp i artikel 1.1 i 1957 års konvention att begränsa sitt ansvar till ett belopp som beräknas i enlighet med artikel 3 i denna konvention. Fordringsägarna kan därmed inte till följd av skador som uppstått genom en och samma händelse kräva att ägaren skall utge mer ersättning än den som de eventuellt tillerkänns i nämnda förfarande.
- 34 Det är obestridligt att en sådan ansökan om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning omfattas av tillämpningsområdet för artikel 21 i Brysselkonventionen. Det skall dock även prövas huruvida den har samma föremål och samma grund som den skadeståndstalan som den skadelidande väckt mot fartygsägaren i en annan konventionsstat och huruvida ansökningarna i fråga rör samma parter. De tre villkoren är kumulativa. Följaktligen måste samtliga vara uppfyllda för att en sådan litispensenssituation som avses i nämnda artikel 21 skall anses föreligga.
- 35 Det är för det första uppenbart att de aktuella ansökningarna inte har samma föremål. Föremålet för skadeståndstalan är att fastställa svarandens skadeståndsskyldighet, medan föremålet för ansökan om ansvarsbegränsning är att, för det fall skadeståndsskyldighet fastställs, ansvaret skall begränsas till ett belopp som beräknas enligt 1957 års konvention. I artikel 1.7 i denna konvention erinras det nämligen om att "[d]en omständigheten att ansvarsbegränsning åberopas [inte] innebär ... att ansvarighet medges".
- 36 Det förhållandet att fordringarna skall kontrolleras av en förvaltare eller till och med kan bestridas av gäldenären inom ramen för ett förfarande om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning, påverkar inte denna bedömning. Domstolen har redan fastställt att det vid prövningen av huruvida talan i två olika mål har samma föremål i

den mening som avses i artikel 21 i Brysselkonventionen endast, såsom framgår av artikelns ordalydelse, skall tas hänsyn till de olika kärandenas respektive yrkanden men inte till en svarandes grunder för bestridande härav (dom av den 8 maj 2003 i mål C-111/01, Gantner Electronic, REG 2003, s. I-4207, punkt 26).

37 För det andra vilar ansökningarna inte heller på samma grund i den mening som avses i artikel 21 i Brysselkonventionen.

38 Eftersom grunden utgörs av de faktiska omständigheter och rättsregler som åberopas till stöd för talan (se dom av den 6 december 1994 i mål C-406/92, Tatry, REG 1994, s. I-5439, punkt 39), skall det konstateras att även om de faktiska omständigheter som åberopas till stöd för talan i båda målen är identiska är det inte samma rättsregler som åberopas till stöd för talan, vilket Mærsk och kommissionen, i likhet med generaladvokaten i punkt 41 i förslaget till avgörande, har påpekat. Skadeståndstalan grundas nämligen på de utomobligatoriska ansvarsreglerna, medan ansökan om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning grundas på 1957 års konvention och den nationella lagstiftning genom vilken konventionen genomförs.

39 Utan att behöva pröva huruvida det tredje villkoret rörande samma parter är uppfyllt, skall det med hänsyn till att talan inte rör samma sak konstateras att det inte föreligger en sådan litispendsituation som avses i artikel 21 i Brysselkonventionen mellan ett förfarande som, i likhet med det ifrågavarande förfarandet vid den nederländska domstolen, syftar till att upprätta en fond för ansvarsbegränsning för en fartygsägare och en skadeståndstalan som väckts vid den nationella domstolen.

- 40 Sålunda Förenade kungarikets regering och generaladvokaten, i punkt 45 i förslaget till avgörande, har påpekat utgör denna slutsats i princip inget hinder för att tillämpa artikel 22 i Brysselkonventionen. Ansökningar liknande dem som är i fråga i målet vid den nationella domstolen är så pass förenade att de kan anses ha samband med varandra i den mening som avses i tredje stycket i denna artikel, vilket innebär att den domstol vid vilken talan sist väckts kan vilandeförklara målet.
- 41 I förevarande fall saknas emellertid anledning att ta ställning till villkoren för att tillämpa artikel 22 i Brysselkonventionen eller, närmare bestämt, avgöra vid vilken domstol talan, i så fall, först väckts, eftersom det framgår av beslutet om hänskjutande att förfarandet vid Arrondissementsrechtbank Groningen är avslutat och att de belopp som deponerats hos denna domstol, i avsaknad av fordringsanspråk från skadelidande, återbetalades till redarna i december 1988. Därmed föreligger det inte längre några "käromål som har samband med varandra" i den mening som avses i artikel 22 i konventionen.
- 42 Av det anförda följer att den första frågan skall besvaras enligt följande. En ansökan som en fartygsägare inger till en domstol i en konventionsstat i syfte att upprätta en fond för ansvarsbegränsning, i vilken en potentiell skadelidande person namnges, och en skadeståndstalan som denne skadelidande väckt mot fartygsägaren vid en domstol i en annan konventionsstat utgör inte litispändens i den mening som avses i artikel 21 i Brysselkonventionen.

Den andra frågan

- 43 Den nationella domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida ett beslut om upprättande av en sådan fond för ansvarsbegränsning som avses i målet vid den nationella domstolen är en dom i den mening som avses i artikel 25 i Brysselkonventionen.

- 44 Det skall i det avseendet erinras om ordalydelsen i artikel 25, enligt vilken begreppet dom i denna konvention omfattar "varje avgörande som har meddelats av domstol i en konventionsstat oavsett dess rubricering".
- 45 Domstolen har redan fastställt (se dom av den 2 juni 1994 i mål C-414/92, Solo Kleinmotoren, REG 1994, s. I-2237, punkt 17) att ett avgörande skall, för att utgöra en dom i konventionens mening, härröra från en sådan domstol i en konventionsstat som har behörighet att avgöra tvister mellan parterna.
- 46 Det har i rapporten om Brysselkonventionen (EGT C 59, 1979, s. 71, punkt 184) erinrats om att artikel 25 i denna konvention inte enbart avser avgöranden genom vilka förfarandet delvis eller helt avslutas, utan även mellankommande beslut eller beslut om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.
- 47 Artikel 25 i Brysselkonventionen är således tillämplig på ett avgörande genom vilket beloppsgränsen för en fartygsägares ansvar provisoriskt fastställs, i likhet med det beslut som Arrondissementsrechtbank Groningen meddelade den 27 maj 1997.
- 48 Mærsk har emellertid gjort gällande att beslutet inte utgör en dom i den mening som avses i nämnda artikel, eftersom det inte har meddelats i ett kontradiktoriskt förfarande.

49 Detta argument kan inte godtas.

50 I likhet med fast rättspraxis, av vilken framgår att konventionen i synnerhet avser sådana domstolsavgöranden som, innan en begäran om erkännande eller verkställighet i en annan stat än i ursprungsstaten har begärts, i olika former har varit eller har kunnat bli föremål för ett kontradiktoriskt förfarande i ursprungsstaten (dom av den 21 maj 1980 i mål 125/79, Denilauler, REG 1980, s. 1553, punkt 13), skall det nämligen konstateras att även om den nederländska domstolens beslut har fattats under en sådan inledande del av förfarandet som saknar kontradiktorisk karaktär, hade det kunnat bli föremål för ett sådant förfarande innan frågan om dess erkännande och verkställighet enligt konventionen blev aktuell (se även, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 1995 i mål C-474/93, Hengst Import, REG 1995, s. I-2113, punkt 14).

51 Det framgår således av handlingarna i målet att ett sådant beslut inte har några rättsverkningar innan det har meddelats fordringsägarna, som därefter kan göra sina rättigheter gällande vid den domstol som fattat beslutet genom att bestrida såväl rätten för gäldenären att begränsa sitt ansvar som begränsningsbeloppet. Fordringsägarna kan för övrigt överklaga detta beslut och göra gällande att den domstol som meddelat beslutet saknar behörighet — vilket för övrigt har skett i målet vid den nationella domstolen.

52 Av det anförda följer att den andra tolkningsfrågan skall besvaras enligt följande. Ett beslut om upprättande av sådan fond för ansvarsbegränsning som avses i målet vid den nationella domstolen skall anses utgöra en dom i den mening som avses i artikel 25 i Brysselkonventionen.

Den tredje och den fjärde frågan

- 53 Den nationella domstolen har ställt den tredje och den fjärde frågan, som skall prövas i ett sammanhang, för att få klarhet i huruvida ett beslut om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning, som meddelats utan föregående delgivning till en berörd fordringsägare, kan nekas erkännande i en annan konventionsstat enligt artikel 27.2 i Brysselkonventionen, och om detta även gäller när fordringsägaren har överklagat beslutet och gjort gällande att den domstol som meddelat beslutet saknade behörighet, utan att dessförinnan ha invänt mot att någon stämningsansökan aldrig delgivits.
- 54 Det skall i det avseendet erinras om att det i artikel 27 i Brysselkonventionen anges på vilka villkor en konventionsstat skall erkänna beslut som har fattats i en annan konventionsstat. Enligt artikel 27.2 i denna konvention skall beslut inte erkännas om "svaranden inte på rätt sätt har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål".
- 55 Ändamålet med denna bestämmelse är enligt fast rättspraxis att tillförsäkra att en dom inte erkänns eller verkställs med stöd av konventionen, om svaranden inte har getts möjlighet att försvara sig inför ursprungsdomstolen (dom av den 16 juni 1981 i mål 166/80, Klomps, REG 1981, s. 1593, punkt 9, och av den 21 april 1993 i mål C-172/91, Sonntag, REG 1993, s. I-1963, punkt 38, samt domen i det ovannämnda målet Hengst Import, punkt 17).
- 56 Av detta följer att det inte är möjligt att vägra erkänna beslutet av de skäl som anges i artikel 27.2 i Brysselkonventionen annat än om svaranden uteblev under det första förfarandet. Bestämmelsen kan således inte åberopas när svaranden har inställt sig, eller åtminstone har under rättats om omständigheterna i målet och getts tillfälle att försvara sig (domen i det ovannämnda målet Sonntag, punkt 39).

- 57 Det skall i förevarande mål konstateras att Mærsk aldrig inställde sig under förfarandet för upprättande av en fond för ansvarsbegränsning. Mærsk överklagade visserligen beslutet av den 27 maj 1987. En sådan talan, som enbart rör frågan om behörigheten för den domstol som meddelat beslutet, kan, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 60 i förslaget till avgörande, emellertid inte likställas med en inställelse av svaranden i det förfarande i vilket redarnas ansvar begränsades till ett visst belopp. Det skall därför fastställas att svaranden uteblev i den mening som avses i artikel 27.2 i konventionen.
- 58 Enligt sistnämnda bestämmelser krävs således, för att beslutet om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning skall kunna erkännas enligt Brysselkonventionen, att Mærsk har delgivits stämningsansökan på rätt sätt och i tillräckligt god tid.
- 59 Det finns i det avseendet anledning att beakta särdragen i förfarandet för upprättande av en fond för ansvarsbegränsning enligt den nederländska lagstiftningen. Enligt den fastställer rätten först en provisorisk ansvarsgräns i ett förfarande utan kontradiktoriska inslag, vilket beslut därefter kan bli föremål för ett kontradiktoriskt förfarande, såsom domstolen har erinrat om i punkt 50 ovan. Ett sådant beslut skall likställas med en stämningsansökan i den mening som avses i artikel 27.2 i Brysselkonventionen.
- 60 Det framgår av handlingarna i målet dels att förvaltaren som Arrondissementsrechtbank Groningen hade utsett informerade Mærsk, i ett rekommenderat brev av den 1 februari 1988, om innehållet i beslutet av den 27 maj 1987, dels att delgivningen enligt de uppgifter som den nederländska regeringen inkommit med är förenlig med den nederländska lagstiftningen och konventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, undertecknad i Haag den 15 november 1965, som Konungariket Nederländerna

och Konungariket Danmark var bundna av när omständigheterna i målet vid den nationella domstolen ägde rum.

- 61 Det ankommer på den domstol vid vilken förfarandet har inletts i den berörda medlemsstaten att med beaktande av samtliga omständigheter i målet bedöma om delgivningen har skett på rätt sätt och i så god tid att svaranden har kunnat förbereda sitt svaromål (domen i det ovannämnda målet Klomps, punkt 20, och dom av den 11 juni 1985 i mål 49/84, Debaecker och Plouvier, REG 1985, s. 1779, punkt 31).
- 62 Av det anförda följer att den tredje och den fjärde frågan skall besvaras enligt följande. Ett beslut om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning som meddelas utan föregående delgivning till den berörde fordringsägaren, även i det fall den sistnämnde har överklagat beslutet och gjort gällande att den domstol som meddelat detsamma inte var behörig, kan inte nekas erkännande i en annan konventionsstat med tillämpning av artikel 27.2 i Brysselkonventionen, på villkor att svaranden har delgivits beslutet på rätt sätt och i tillräckligt god tid.

Rättegångskostnader

- 63 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande dom:

- 1) **En ansökan som en fartygsägare inger till en domstol i en konventionsstat i syfte att upprätta en fond för ansvarsbegränsning, i vilken en potentiell skadelidande person namnges, och en skadeståndstalan som denne skadelidande väckt mot fartygsägaren vid en domstol i en annan konventionsstat, utgör inte litispensens i den mening som avses i artikel 21 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde.**

- 2) **Ett beslut om upprättande av en sådan fond för ansvarsbegränsning som avses i målet vid den nationella domstolen skall anses utgöra en dom i den mening som avses i artikel 25 i denna konvention.**

- 3) **Ett beslut om upprättande av en fond för ansvarsbegränsning som meddelas utan föregående delgivning till den berörde fordringsägaren, även i det fall den sistnämnde har överklagat beslutet och gjort gällande att den domstol som meddelat detsamma inte var behörig, kan inte nekas erkännande i en annan konventionsstat med tillämpning av artikel 27.2 i nämnda konvention, på villkor att svaranden har delgivits beslutet på rätt sätt och i tillräckligt god tid.**

Underskrifter